

DIENSTBAAR LEVEN

2026 (her)ontdekken van bewust diaconaal leven jaarthema 2025-2026

Bijbel-
studie
Ruth 1

In de beleidsbijlage 'Het GEVEN van de GAVEN' staat de achtergrond van de maandelijkse collectiedoelen. Samengevat komt het erop neer dat aan de hand van Mattheüs 25: 31-46 de diaconiecollecten thematisch zijn ingedeeld. De thema's zijn: **zorg voor hongerigen en dorstigen**, zorg voor gevangenen en vredestichters, zorg voor zieken, en zorg voor vreemdelingen en ont-heemden (naakten). Het gedeelte in Mattheüs wordt ook wel de 'werken van de barmhartigheid' genoemd en door de collecte-doelen te 'clusteren' in de genoemde thema's komen al deze werken in het kerkelijk jaar als collectedoel één of meerdere keren aan de orde. De genoemde thema's worden vanuit de diaconie ingevuld met een concreet binnen- en buitenlands collectiedoel, welke in de kerkbode, bij de afkondigingen voorafgaand aan de collecte en op de schermen met de gemeente worden gedeeld.

Wij staan meer dan eens voor keuzes. Soms kleine keuzes, soms grote keuzes die een wending aan ons leven geven. Soms zijn het omstandigheden die onze keuze bepalen en van zoveel gewicht zijn dat je weet: hier moet ik goed over nadenken. En als je daarin ook rekening houdt met God, roept dat de vraag op: is deze keuze in overeenstemming met de wil van God?

In het Bijbelboek Ruth ontmoeten we mensen in Israël, die door de omstandigheden gedwongen ingrijpende keuzes maken. Het is een bijzondere geschiedenis over gewone mensen. Het gaat over de zorg voor het dagelijks brood. Het verlangen naar een levenspartner. Het gaat over leven en dood. Het gaat over mensen die zoeken naar bestaanszekerheid. Het gaat vooral ook over de betekenis van het geloof in God in het dagelijks leven. Wat opvalt is dat het geloof in God ogenschijnlijk op de achtergrond een rol speelt. Het gaat over het leven met zijn ups en downs in een tijd waarin de Heere God niet als vanzelf het centrum vormt van het bestaan. Het is de tijd van de Richters. Een tijd waarin er geen koning is en iedereen doet wat goed is in eigen ogen. Een samenleving waarin nauwelijks rekening gehouden wordt met Gods heilzame geboden. Een samenleving in ontbinding, waarin mensen draaien om hun eigen as. Ieder gaat voor zijn eigen gelijk. Ieder is zichzelf tot maatstaf. Ieder volgt zijn eigen driften en hartstochten. Een tijd vol kwaad, ontwrichting, verwarring en chaos. Een tijd zoals wij die ook kennen, waarin God en geloof in Hem naar de achtergrond verdwijnen. En nauwelijks meer bepalend zijn als het gaat om belangrijk levenskeuzes die mensen maken. In Ruth 1 is sprake van vijf levenskeuzes die alles te maken hebben met een dienstbaar leven tot eer van God en tot zegen van de naaste. Ik wil vanuit die vijf levenskeuzes met u en jou op zoek gaan naar een antwoord op de vraag: Hoe maak je je keuzes in het leven van elke dag en welke rol speelt God daarin?

De eerste die een keuze maakt is Elimelech, echtgenoot van Naömi en vader van Machlon en Chilion. Zijn naam betekent 'Mijn God is Koning'. Zijn naam is één groot protest tegen alles wat in zijn tijd aan de orde is. God wordt namelijk niet erkent als Koning door het volk Israël. Daarom heerst er hongersnood in het land staat in vers 1. Nu was dat in Kanaän en zeker in die tijd een vrij bekend natuurverschijnsel. Ook de aartsvaders Abraham, Izaak en Jakob hadden meer dan eens een hongersnood meegemaakt. Je moet daarom voorzichtig zijn om elke hongersnood te duiden als een oordeel van God. Maar hier ligt dat toch anders. Deze hongersnood is meer dan alleen een natuurverschijnsel. Het is absoluut een oordeel van God omdat Israël niet naar de Heere luistert. In het buurland Moab, waar hetzelfde klimaat heerst, is namelijk geen sprake van honger. En in vers 6, waar staat dat de Heere naar Zijn volk heeft omgezien, door Israël opnieuw brood te geven, klinkt door dat God Zijn volk niet langer straft. Het doet Elimelech beslissen om als economisch vluchteling met zijn gezin uit Bethlehem, dat Broodhuis betekent, te vertrekken. Hij neemt een logisch besluit, zou je denken. Hij neemt zijn verantwoordelijkheid als man en vader om zijn gezin te kunnen blijven onderhouden Want in Moab is brood, in Kanaän de dood. Elimelech gaat als vreemdeling wonen in Moab. Is dat wel verstandig? Ga je naar Moab, dan ben je wel ten einde raad. In Moab wordt totaal niet met God gerekend. Dit roept wel vragen op. Is dit een daad van geloof? Neemt Elimelech zijn toekomst en de regie over zijn leven niet te veel in eigen hand? Welke consequenties heeft zijn keuze voor zijn kinderen? Vragen waar wij ook tegen aan kunnen lopen. Wat moet je doen als je het financieel niet redt in tijden van crisis, van faillissement, van baanloosheid en van nauwelijks rond kunnen komen? Je verstand gebruiken en voor zekerheid kiezen, ook als dat op gespannen voet staat met bepaalde Bijbelse principes? Of dwars tegen alles in blijven vertrouwen op God? Het boek Ruth geeft op deze vragen rond Elimelech's keuze geen antwoord. De toekomst zal leren wat zijn besluit tot gevolg heeft. Spannend is het wel en consequenties heeft het ook.

Dat blijkt uit de keuze van Machlon en Chilion. Zij hadden geen keus toen ze verhuisden, maar gingen met hun ouders mee. Nu wonen ze in Moab en hebben zich daar gesetteld. Ze hebben niet de behoefte meer om terug te keren naar Kanaän. Ze wonen immers al tien jaar in Moab. En ze trouwen uiteindelijk met Moabitische meisjes. De één trouwt met Orpa, de ander met Ruth. De familie wordt multicultureel. Deze zonen met de vrouw van hun keuze. Dat is een heel spannende keuze. Een keuze waarbij je de vraag moet stellen: is die in geloof gemaakt? Volgens Deuteronomium 7: 1-4 waren gemengde huwelijken verboden. Een keuze dus waarop deze twee jongens niet op voorhand de zegen van God kunnen verwachten.

Partnerkeuze kan een lastig dilemma zijn; niet alleen voor de één die met God leeft, maar ook voor de ander die niets of weinig met God heeft. Dit raakt beiden tot in de kern van hun bestaan. Duidelijk mag zijn: maak je zo'n stap in het leven en ga je zelf de weg van het geloof in Jezus Christus, dan vraagt dat om sterk in je geloofsschoenen te staan. Het boek Ruth begint met de keuze van drie mannen in een crisistijd, een tijd van geestelijk verval, economische schaarste en hongersnood.

Maar dan komen de vrouwen en hun keuzes in beeld. **De derde die kiest is Naomi.** Zij besluit terug te keren naar Israël. Ze heeft vernomen dat God Zijn volk bezocht heeft. Er klinkt goed nieuws. God maakt een nieuw begin. Hij geeft weer koren op het land. Er is weer brood. De hongersnood is voorbij. Ze keert terug naar Bethlehem, naar het Broodhuis. Maar ze gaat anders terug dan dat ze in Moab aangekomen is. Ze is alleen achtergebleven met haar twee schoondochters, zonder kinderen in een vreemd land. Ze heeft geen inkomsten, geen toekomst, geen hoop. Leeg keert ze terug. Een hele kwetsbare en uitzichtloze situatie, waarin nauwelijks nog sprake is van bestaanszekerheid. Er klinkt helaas weinig geloofsverwachting in door. In haar nameloos verdriet komt ze niet verder dan in vers 13 te zeggen dat de Heere Zich tegen haar heeft gekeerd. En toch moet en wil ze terug naar Bethlehem. Misschien zit het geheim van haar keuze uiteindelijk toch in vers 6, 10 en 22 waar het woord 'terugkeren' valt. Er klinkt iets in door van omkeer, van bekering. Hoe weinig concreet dit ook wordt ingevuld. Terugkeer naar het Broodhuis Bethlehem zal Naomi dichterbij God brengen die de (geestelijk) hongerige voedt. Zou dat het niet zijn wat haar uiteindelijk in beweging zet? Wie weet wat God, die Zijn volk bezocht heeft door hun brood te geven, nog doen zal?! Herken je het misschien in je leven? Dat je in het leven staat als Naomi? Leeg, verbitterd door teleurstelling, verwond door medemenselijke gebeurtenissen, hongerend naar begrip en medeleven. De slagen in het leven die je op de één of ander manier bij God vandaan hebben getrokken en toch laat het je niet los, omdat Hij jou niet loslaat. Toch is er die vonk van hoop en verlangen in je hart. Het is niet veel, maar meer dan niets. Wie weet wat God nog zal doen, want bij Hem is toch altijd een nieuw begin mogelijk? Bij Hem die een licht kan ontsteken in de nacht. Bij Hem die Zijn volk bezocht heeft door hun brood te geven. Brood waar je echt van gaat leven. Het is duurbetaald. Jezus, Die het Brood van het Leven is, heeft er Zijn lichaam en bloed voor gegeven, opdat je nooit meer honger zult lijden. Hij is in leven en sterven, in onzekere tijden en donkere nachten onze enige hoop en ons eeuwige houvast. Daarom doen we er, of we nu een dik belegde boterham hebben of bij de voedselbank aankloppen, goed aan om tot deze Heiland terug te keren.

Naomi keert terug met Orpa en Ruth. Opnieuw valt er een beslissing. **Orpa kiest als vierde.** Hoewel ze in eerste instantie zich voorneemt om met Ruth mee te gaan, keert ze toch terug naar Moab. Waarom? In vers 15 staat: 'Orpa keert terug naar haar volk en haar god'. Zij kiest niet voor het gaan in vertrouwen op God, maar voor het vertrouwde van haar eigen land, religie en achtergrond. Als u of jij misschien ook voor zo'n keuze staat, nodig ik je uit om eerst nog goed naar de vijfde keuze te kijken. **Dat is de keuze van Ruth.**

Ruth spreekt een besliste en ondubbelzinnige geloofsbelijdenis uit in vers 16 en 17. Wat is het geheim van haar geloofsbelijdenis dat ze kiest voor het leven met de God van Israël? Het geheim is dat God je roept en dat Hij je hart raakt met Zijn genade en liefde. Liefde is dat je zelf liefhebt. En wie liefheeft krijgt ruimte en vrijheid om de ander lief te hebben. Heel concreet door je leven, je welvaart en je gebrek, je blijdschap en je verdriet, je brood en je geld te delen met de ander die dit niet of nauwelijks heeft. Maar liefde is vooral dat je weet dat je bemind wordt door God, door de Heere Jezus. Verklaren kun je het niet. Het is een groot geheim. Ruth doet een stap naar voren en belijdt het geloof in haar Heere en God. In totale dienstbaarheid en radicale toewijding verbindt ze zich voor eens en voorgoed aan God en Zijn volk. Ruth nodigt ons uit om samen met haar een stap naar voren te doen en in het geloof te belijden: 'Heere Jezus, U bent mijn Redder en mijn God.' Dat is de gouden draad in deze geschiedenis. Het gaat hier om Gods reddingsplan in de Heere Jezus Christus. God die in Jezus gewone mensen met hun levensgeschiedenis vol van honger en dorst naar vrede, geluk en leven bezoekt, redt en verlost.

Vragen:

1. Welke consequentie(s) heeft het voor jou of hongersnood te duiden valt als een oordeel van God of als een natuurramp? (vergelijk Leviticus 26 en Romeinen 8: 18-26)
2. In welke keuze van de vijf genoemde personen in Ruth 1 herken jij je het meest en waarom?
3. In vers 6 staat dat Naomi gehoord heeft dat de Heere naar Zijn volk heeft omgezien door hun brood te geven. Wat roepen deze woorden bij je op als je denkt aan het Kerstfeest en de betekenis daarvan voor je eigen leven?
4. In de zorg van Orpa, maar vooral van Ruth zien we iets terug van de zorg van God voor Naomi. Hoe kunnen wij, persoonlijk en als gemeente, mensen om ons heen iets van die zorg laten zien? Wat is nodig? Wat moeten we hiervoor doen of laten?
5. Bespreek met elkaar de volgende situatie: *Op een middag belt er een dakloze aan die vraagt om wat te eten en drinken. Wat zou je in deze situatie doen? Motiveer dit vanuit de geloofswetenschap dat je in deze dakloze de Heere Jezus ontmoet die oog en hart heeft voor hongerigen en dorstigen. Zie onderstaande mogelijkheden. **Maak nu zelf een keuze!***

- A. Ik zou met de dakloze meelopen naar de Boonsmarkt en de producten die hij nodig heeft betalen, want...
- B. Ik geef de dakloze eten en drinken mee uit mijn eigen koelkast en ook een bedrag aan geld, want...
- C. Ik geef het telefoonnummer en/of het mailadres van de diaconie aan de dakloze door, want...